

Jakobs kamp 1.Mos.32.14-30

Dette avsnittet hører med til det viktigste vi har i vår bibel, for det handler om hvordan et menneske får det rett med Gud. Det er jo det som er Herrens vilje med alle mennesker, at de *"skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse."* (1.Tim.2,4). Han ønsker sannhet i vårt liv, ikke en sannhet som ligger på det overfladiske plan, men at en sier det akkurat som det er.

Engler

Dette er en underlig fortelling. En mann kjemper med Jakob, og han forstår ikke helt umiddelbart hvem det er. Men senere i den lange kampen som strakte seg over flere timer forstår han at det er Gud. *"Han sa: Du skal ikke lenger hete Jakob, men Israel, for du har kjempet med Gud og med mennesker og vunnet. Jakob kalte stedet Pniel, for, sa han, jeg har sett Gud åsyn til åsyn, og enda berget livet."* (1.Mos.32,28.30).

Går vi til Hosea kap.12,4f. står det følgende: *"I mors liv holdt han sin bror i hælen, og i sin manndoms kraft kjempet han med Gud. Han kjempet med engelen og vant, han gråt og bad om nåde."* Her får vi høre at det var en engel han kjempet med, men samstundes står det at det var Gud. Hvordan henger dette sammen?

Vi møter ordet engel mange ganger i Bibelen. Disse englene er de som skal beskytte, redde og berge oss. Det er vel slik vi oftest tenker om engler. *"Intet ondt skal ramme deg, og ingen plage skal komme nær til ditt telt. For han skal gi sine engler befaling om deg, at de skal bevare deg på alle dine veier. De skal bære deg på hendene, så du ikke skal støte din fot på noen stein"* (Salme 91,10-12).

I Hebr.1,14 leser vi at engler er *"tjenende ånder, som sendes ut til tjeneste for deres skyld som skal arve frelse"* Disse engler skal ikke tilbees.

"Og jeg, Johannes, er den som hørte og så disse ting. Da jeg hadde hørt og sett, falt jeg ned for å tilbe ved føttene til den engelen som hadde vist meg alt dette. Men han sa til meg: Vokt deg for det! Jeg er medtjener med deg og dine brødre profetene, og med dem som tar vare på ordene i denne bok. Gud skal du tilbe!" (Åpb.22,8f.).

Her sies det klart at vi skal ta oss i vare for å tilbe andre enn Herren ålene. Det same blir vi advart imot i Kol.2,18 *"La ingen røve seiersprisen fra dere, om noen prøver på det ved ydmykhet og engledyrkelse, idet han gir seg av med syner, blir oppblåst uten grunn av sitt kjødelige sinn"*

I den senere tid har vi vært vitnet til at prinsesse Märtha Louise har sett engler. For prinsesse Märtha er dette et veldig viktig emne. Hun har også startet opp Astarte Education sammen med Elisabeth Samnøy, for å sette folk i kontakt med engler og *"det guddommelige univers"* De skriver på sin hjemmeside *"Skap mirakler i ditt eget liv med englene og din egen kraft"* *"Vi i Astarte Education gir deg muligheten til å komme i kontakt med dine egne engler og bruke dem i dagliglivet."*

Det er helt innlysende at prinsessen er på kollisjonskurs med kristen tro.

Den som skal ha tilbedelse, takken og æren, er lammet som har kjøpt oss så dyrt til Gud med sitt blod. Det er Han, og Han alene som skal tilbedes.

Herrens engel

Vi møter engler også på andre måter i Bibelen. Det var en *"Herrens engel"* som åpenbarte seg for Moses fra tornebusken. (2.Mos.3,1-6). Så sies det videre når Moses kommer nærmere så var det *"Gud"* som ropte fra tornebusken. *"Da sa Moses til Gud: Men når jeg nå kommer til Israels barn og sier til dem: Deres fedres Gud har sendt meg til dere! – og de så spør meg: Hva er hans navn? – Hva skal jeg da svare dem? Da sa Gud til Moses: Jeg er den jeg er. Og han sa: Så skal du si til Israels barn: JEG ER har sendt meg til dere"* (2.Mos.3,13.14).

Dette navnet, *"jeg er"*, skrives på hebraisk JHVH, og blir oversatt med Herren.

Vi møter dette navnet flere ganger også i Det Nye Testamentet. Vi vil trekke frem to steder for å belyse dette. I Jesu samtale med jødene sier Jesus i Joh.8,24 *"Derfor sa jeg til dere at dere skal dø i deres synder. For dersom dere ikke tror at jeg er den jeg er, skal dere dø i deres synder"*

Vi møter det også i Joh.18,5f. *"De svarte ham: Jesus fra Nasaret. Jesus sier til dem: Det er meg! Men også Judas, som forrådde ham, stod der sammen med dem. Da han sa til dem: Det er meg, vek de tilbake og falt til jorden"*

Før Sønnen kom til jorden og åpenbarte seg i kjød, møter vi ham som Herrens engel i Det Gamle Testamentet. I Det Nye Testamentet møter vi Han som Jesus. Men det er den same personen vi møter begge stedene.

"Herrens engel" er Gud, men på den annen side er en bestemt person i Gud. Og vi kan også føye til at *"Herrens engel"* nettopp er den person i Gud hvorigjennom Gud åpenbarer seg til frelse. Det var Han Jakob nå stod ovenfor og kjempet imot.

Hvem var Jakob?

Jakob var tvilling til Esau. Mor og far var Isak og Rebekka. Ivar var 60 år gammel da de ble født, og de var svært ulike både av utseende og interesser.

"Den første som kom fram, var rød, og lodden som en kappe over hele kroppen. Og de kalte ham Esau. Deretter kom hans bror fram. Hans hånd holdt fast i Esaus hæl, og de kalte ham Jakob. Isak var seksti år gammel da de ble født. Da guttene vokste opp, ble Esau en dyktig jeger, en mann som levde ute i marken. Men Jakob var en stillferdig mann som holdt seg ved teltene." (1.Mos.25,25-27).

Navn i våre dager betyr ikke stort. En kan godt heter Kristian uten at en trenger å være en kristen. Slik var det ikke før. Navnet var en betegnelse for hvem vedkommende var og hans vesen. Jakob betyr den listige, bedrageren. Det hadde han vist tidligere i forskjellige situasjoner.

Den listige

"En gang da Jakob holdt på å koke en matrett, kom Esau hjem fra marken, rent utkjørt. Og Esau sa til Jakob: Vær så snill, la meg få sette til livs noe av det røde – dette røde du har der. For jeg er rent utkjørt. Derfor kalte de ham Edom. Da sa Jakob: Selg meg da i dag din førstefødselsrett. Og Esau svarte: Se, jeg holder på å dø, hva verd har vel da førstefødselsretten for meg? Jakob sa: Gi meg din ed først! Og han gjorde sin ed på det, han solgte sin førstefødselsrett til Jakob." (1.Mos.25,29-33). Her ser vi den listige Jakob, bedrageren hvordan han utnyttet situasjonen i forhold til Esau som var så sulten.

En annen gang var det at Isak var blitt gammel og blind, så kalte han til seg Esau og sa til han, *"Så sa han: Se, nå er jeg blitt gammel, jeg vet ikke min dødsdag. Derfor ber jeg deg at du tar jaktredskapen din, pilkoggeret og buen, og går ut i marken for å skyte noe vilt til meg. Lag så til en velsmakende rett for meg, slik jeg liker det, og bring den hit til meg. Da vil jeg ete, så min sjel kan velsigne deg før jeg dør."* (1.Mos. 27,2-4).

Så legger vi merke til at moren, at hun er ikke bedre hun heller, *”Rebekka lyttet da Isak talte med Esau, sin sønn. Så gikk Esau ut i marken for å skyte noe vilt og ha med seg hjem. Da sa Rebekka til Jakob, sin sønn: Jeg hørte din far tale med din bror Esau, og si: Bring meg noe vilt og lag til en velsmakende rett for meg, så jeg kan ete av den og velsigne deg for Herrens åsyn, før jeg dør! Derfor, min sønn, lyd meg nå og gjør det jeg befaler deg. Gå bort til småfeet og hent meg to fine kje, så skal jeg lage til en velsmakende rett for din far, slik han liker det. Den skal du bære inn til din far, så han kan ete av den og velsigne deg før han dør. Men Jakob sa til Rebekka, sin mor: Esau, min bror, er jo en lodden mann, og jeg er glatt.”* (1.Mos.27,5-11). Det vi skal merke oss her hva Jakob sier *”Esau, min bror, er jo en lodden mann, og jeg er glatt.”* Jakob var redd for å bli avslørt, men var ikke redd selve synden. Er det ikke slik med oss også. Vi hadde vært mye mer redd at syndene våre hadde stått i avisen i morgen, og vi ble avslørt, enn om det *bare* var Gud som visste det. Slik er vi mennesker. Så gir Jakob seg ut for å være Esau. Så stod han for sin blinde far og løy om hva han heter. Ikke bare en gang, men to ganger sier Jakob at han heter Esau. Han stadfester det for faren sin at han heter Jakob. Kan du tenke deg noe styggere, listigere, bedragerisk da han lurte til seg velsignelsen.

Senere kan vi lese i kapittel 29 og 30, da han skaffet seg en fordel når han var i tjeneste hos Laban.

Slik var Jakob. Han var hardnakket, han ville alltid råde selv, og føre sin egen sak, og styre sitt eget liv. Han ville aldri legge sin sak i Guds hender. Han hadde aldri tatt et oppgjør med sin egen fortid.

Gud åpenbarte seg en gang for Jakob i Betel, *”og Jakob gjorde et løfte og sa: Dersom Gud vil være med meg og bevare meg på denne min ferd, og vil gi meg brød å ete og klær til å kle meg med, og jeg kommer tilbake til min fars hus i fred, så skal Herren være min Gud.”* (1.Mos.28,20-21). Jakob ville han en Gud som kunne være Gud på hans betingelser, men det går ikke.

Sannhets erkjennelse

Nå kommer oppgjørets time når han skal møte Gud, den dagen kommer til alle. Her kan ingen gjemme seg vekk. *”Derfor har og Gud høyt opphøyet ham og gitt ham det navn som er over alle navn, for at i Jesu navn skal hvert kne bøye seg, deres som er i himmelen og på jorden og under jorden, og hver tunge skal bekjenne at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære.”*

(Fil.2,9-11). Lykkelig er du som kommer til sannhetens erkjennelse i dette livet. Det var det som skjedde med Jakob. Så spør Gud hva han heter. Visste ikke Gud det? Jo, men han ville at han skulle si det selv. Gud ville vekke erkjennelsen i Jakob, og minne han på hva som skjedde for tjue år siden da han stod og løy for sin blinde far at han var Esau.

Det første vi skal tenke på når det gjelder kampen er at Jakob ikke nå løy om hva han heter. Jeg er Jakob, jeg er den listige og bedrageren. Det hadde han ikke erkjent tidligere. Men stilt ovenfor Gud erkjente han det som det var.

Olav Valen-Sendstad skriver i sin bok *”Ordet og troen”* om en kvinne han besøkte som var dødssyk. Hun hadde en ugudelig mann. Etter samtalen med kvinnen forsøkte han å få kontakt med mannen. Så sier Valen-Sendstad til denne *mannen ”Jeg har sett et bilde av dem, jeg!, jeg mener det bildet Guds Ord tegner av Dem. Har De lyst å se det? Jo, han hadde da det.”*

Så leste han fra Rom.3,10-12 *”Det er ikke én rettferdig, ikke en eneste. Det er ikke én som er forstandig, det er ikke én som søker Gud. Alle er veket av, alle sammen er blitt udugelige. Det er ikke noen som gjør det gode, ikke en eneste.”*

Så sier han til mannen at dette er bilde av han. Da ble han sint. *”Jaså – det er ikke Dem, dette? Men det er i alle fall bilde av meg slik jeg er i meg selv, sa jeg. Nei, det er ikke det ikke, fortsatte han like arg og opprørt. Men hvem er det bilde av, spurte jeg. Det der er sagt om*

tjuver, kjeltringer, gatepiker, horkarer, mordere og annet slags pakk, sa han, men verken om presten eller meg eller andre skikkelige folk. Å – jeg tenker det er sagt om hyklere og fariseere og, jeg, sa jeg. Den traff. Han reiste seg, og strøk på dør uten et ord”

Det er alvorlig når Guds Ord ikke får skape erkjennelse i hjerte. Sendstad sier videre om denne episoden at *”får ikke Guds Ånd opplyse hjertet når en hører Ordet, slik at en umiddelbart hører seg innbefattet og omtalt i Ordet, så fungerer våre hjerter som et slags postbud. En sender Ordet fluksens videre til andre som en kan tenke seg det passer bedre på.”*

Det vi skal merke oss er når du snakker med religiøse mennesker hvor opptatt de er med synd hos andre. Den har gjort det, den lever slik, den er det så gale med, men de tar aldri seg selv med, de erkjenner ikke at de selv er en synd for Gud.

Skal Gud frelse et menneske må noe brytes ned. *”Da mannen så at han ikke kunne overvinne ham, rørte han ved hans hofteskål, og Jakobs hofteskål gikk av ledd mens han kjempet med ham.”* (1.Mos. 32,25). Han bryter ned det sterke hos Jakob. Det er ingen vei inn til livet uten at en først dør.

I Es.64,5 står det at *”vi ble som den urene alle sammen. All vår rettferdighet ble som et urent klesplagg.”* Det står ikke at det er vår synd som ble som et urent klesplagg. Nei! Det står at det er vår rettferdighet, dvs. det beste hos oss. Det er det Herren vil at vi skal erkjenne, at selv det beste holder ikke mål innfor Gud ansikt. Hvis vi ikke vil erkjenne det, så er ikke vi *”Jakob”*

Paulus var *”omskåret på den åttende dag, jeg er av Israels ætt, av Benjamins stamme, en hebreer født av hebreere, i forhold til loven en fariseer, i nidkjærhet en forfølger av menigheten, i rettferdighet etter loven uten lyte. Men det som var en vinning for meg, det har jeg for Kristi skyld aktet som tap.”* (Fil.3,5f.). Han hadde det han kunne rose seg av. Men nå var han kommet en helt ny erkjennelse. *”Ja, jeg akter i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så meget mer verd. For hans skyld har jeg tapt alt, jeg akter det for skrap, for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus, rettferdigheten av Gud på grunn av troen”* (Fil.3,7-9).

Vi leser videre om denne sak i Salme 51,8 om David som var kommet til sannhets erkjennelse etter at han hadde drevet hor Batseba og fått Urias drept i krigen. Så sier David, *”Se, du har lyst til sannhet i det innerste av hjertet!”* Vår yngste datter kom med en kommentar en dag hun skulle be om unnskyldning for noe hun hadde sagt og gjort. Så spurte jeg henne om hun mente det når hun bad om unnskyldning, for det kom nokså overfladisk. Er det fra innerste av hjerte spurte jeg henne? Så sier hun, jeg tror at det er ifra det ytterste av hjerte. Slik har mange mennesker det, de bekjenner sin synd på en overfladisk måte. Nå var imidlertid Jakob kommet til den rette erkjennelse, Jeg er Jakob, jeg er den listige, jeg er bedrageren. Men Jakob fikk det godt og rett med sin Gud.

Nåde

”Han sa: Du skal ikke lenger hete Jakob, men Israel, for du har kjempet med Gud og med mennesker og vunnet.” (1.Mos.32,28). Hvilken seier vinnes her? Går det ann å vinne over Gud? Det står i Hos.12,4.5. *”I mors liv holdt han sin bror i hælen, og i sin manndoms kraft kjempet han med Gud. Han kjempet med engelen og vant, han gråt og bad om nåde.”* Jakob fikk nåde. Det var den seier Jakob vant. Det er et sted der Gud er svak, det er der et menneske har kapitulert og ber om nåde.

Hva betyr nåde? La nåde gå for rett sier vi. Da mener vi om det er aldri så galt, så må en ikke ta det så nøye, men se gjennom fingrene med det. Slik tenker mange seg Guds nåde. Men Guds hellighet kan ikke sette strek over synden sånn uten videre.

Andre tenker nåden seg som en kraft fra Gud. Vi makter ikke å leve livet som en burde. Vi trenger nåde. Denne nåden tenker en som en kraft fra Gud. Det er sant at Gud vil gi kraft. Men til fattige syndere ønsker Han først å gi nåde.

Hva er nåde? Det er at Gud for Jesu skyld tilgir deg alle dine synder. Det er Guds miskunnelige sinnelag for Jesu skyld. Utenom Jesus er det ingen nådig Gud. Men der er det bare hva du har fortjent, død og helvete. Men i Jesus gjelder ingen gjerninger eller verdighet. Det er nåde! Det er det motsatte av hva du har fortjent.

"For av nåde er dere frelst, ved tro. Og dette er ikke av dere selv, det er Guds gave. Det er ikke av gjerninger, for at ikke noen skal rose seg." (Ef.2,8f.)

Nåde betyr å eie Guds velbehag over sitt liv. Det var en gang Jesus *"kom til Johannes for å bli døpt av ham. Men Johannes nektet ham det, og sa: Jeg trenger å bli døpt av deg, og du kommer til meg! Men Jesus svarte ham og sa: La det nå skje! For slik er det riktig av oss å fullføre all rettferdighet. Da lot han det skje. Da Jesus var blitt døpt, steg han straks opp av vannet. Og se, himmelen åpnet seg for ham, og han så Guds Ånd stige ned som en due og komme over ham. Og se, det lød en røst fra himmelen: Dette er min Sønn, den elskede! I ham har jeg velbehag"*. (Mt. 3,13-17). Det same velbehag som er over Jesus, gjelder også deg. Det er nåde det.

Det står i Joh.1,17 *For loven ble gitt ved Moses, nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus."* Dette motsvarer et ordpar som vi finner i Det Gamle Testamentet. *"Herren gikk forbi hans ansikt og ropte: Herren Herren er en barmhjertig og nådig Gud, langmodig og rik på nåde og sannhet."* (2.Mos.34,6). jfr. Salme 86,15 - 103,8 – 145,8 – 40,11.12.

I Salme 5,13 står det et ord som har vært til stor trøst og hjelp for meg. *"For du, Herre, velsigner den rettferdige. Som med et skjold dekker du ham med nåde"*

Jeg ønsker å være å rettferdig for Gud, for jeg vet at den som ikke er rettferdig går det helt, helt forferdelig med. Det ser vi ut ifra Mt.25. Dette kapittelet slutter med at Jesus sier *"Og disse skal gå bort til evig pine, men de rettferdige til evig liv.* (Mt.25,46). Hvordan blir jeg så rettferdig så ikke Herren dømmer meg? Det ser vi av Salme 5,13. Dette verset betyr at det er den som Herren får lov å dekke med nåden som er rettferdig. Står jeg under nåden, så er jeg rettferdig, og jeg skal ikke rammes av Guds vrede.

Når Guds straffedommer kommer, så dekker Herren selv syndere som tar sin tilflukt til Jesus. *"Med sine vingefjær dekker han deg, og under hans vinger finner du ly. Hans trofasthet er skjold og vern."* (Salme 91,4)

"alt eget udelukket er, end ikke nådens virkning her, nej ene nåden gælder"